

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET PASANEC PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 41567/02)

PRESUDA

STRASBOURG

3. svibnja 2007.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Pasanec protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

- g. C.L. ROZAKIS, *predsjednik*,
- g. L. LOUCAIDES,
- gđa N. VAJIĆ,
- g. A. KOVLER,
- g. K. HAJIYEV,
- g. D. SPIELMANN,
- g. G. MALINVERNI, *suci*,
- i g. S. NIELSEN, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 5. travnja 2007. godine donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 41567/02) protiv Republike Hrvatske kojeg je 11. listopada 2002. godine hrvatska državljanka, gđa. Milka Pasanec („podnositeljica zahtjeva“) podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“).
2. Podnositeljicu zahtjeva je zastupao g. M. Mihočević, odvjetnik iz Zagreba. Hrvatsku Vladu („Vlada“) su zastupale njene zastupnice, prvo gđa L. Lukina-Karajković, a nakon toga gđa Š. Stažnik.
3. Dana 29. siječnja 2004. godine Sud je odlučio o zahtjevu obavijestiti Vladu. Primjenjujući članak 29. stavka 3. Konvencije odlučio je istovremeno odlučiti o osnovanosti i dopuštenosti zahtjeva.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositeljica zahtjeva je rođena 1960. godine i živi u Velikoj Gorici.
5. Dana 8. ožujka 1991. godine, dok se vozila u automobilu kao putnik, na podnositeljicu zahtjeva je pucao i ranio je nepoznati počinitelj.
6. Podnositeljica zahtjeva je 24. ožujka 1994. godine podnijela građansku tužbu protiv države Općinskom sudu u Zagrebu, tražeći naknadu štete za pretrpljene povrede. Pozvala se na članak 180. Zakona o obveznim odnosima.
7. Općinski sud je 18. listopada 1994. godine donio presudu djelomično prihvativši zahtjev podnositeljice zahtjeva. Tuženik je uložio žalbu.
8. Dana 3. veljače 1996. godine stupila je na snagu izmjena Zakona o obveznim odnosima („Izmjena iz 1996. godine“). Njome je propisano da se, do donošenja posebnog propisa o toj materiji, prekidaju svi postupci koji se vode radi naknade štete nastale kao posljedica terorističke djelatnosti.
9. Dana 18. lipnja 1996. godine Županijski sud u Zagrebu ukinuo je prvostupanjsku presudu i vratio predmet na ponovljeni postupak.
10. Općinski sud je 18. rujna 1997. godine u ponovljenom postupku prekinuo postupak na temelju Izmjene iz 1996. godine.
11. Dana 31. srpnja 2003. na snagu je stupio Zakon o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija („Zakon o odgovornosti iz 2003.“).

12. Općinski sud je 25. veljače 2004. godine nastavio postupak na temelju Zakona o odgovornosti iz 2003. godine. Održao je ročišta 20. lipnja 2004. i 20. siječnja 2005. godine.
13. Sud je 3. veljače 2005. godine objavio svoju presudu kojom je djelomično prihvatio zahtjev podnositeljice zahtjeva. Obje stranke su se žalile.
14. Dana 6. prosinca 2005. godine Županijski sud u Zagrebu odbio je žalbe i potvrdio prvostupanjsku presudu.
15. Podnositeljica zahtjeva je u međuvremenu, 23. travnja 2002. godine, podnijela ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske, prigovarajući duljini naprijed navedenog postupka. Ustavni sud je 28. lipnja 2004. godine prihvatio ustavnu tužbu podnositeljice zahtjeva. Pozivajući se na sudsku praksu Suda (predmet *Kutić v. Croatia*, br. 48778/99, ECHR 2002-II), utvrdio je povrede ustavnih prava podnositeljice zahtjeva na suđenje u razumnome roku i na pristup sudu. Dosudio joj je 4.400 hrvatskih kuna (HRK) kao naknadu, te naložio Općinskom sudu u Zagrebu da donese odluku u predmetu u najkraćem mogućem roku, ali najkasnije u roku od godinu dana nakon objave te odluke u Narodnim novinama. Odluka Ustavnoga suda objavljena je 20. srpnja 2004. godine.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

16. Mjerodavni dio Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 53/1991, 73/1991, 3/1994, 7/1996 i 112/1999) propisao je kako slijedi:

Članak 180. (1.)

„Za štetu nastalu smrću, tjelesnom povredom ili oštećenjem odnosno uništenjem imovine fizičke osobe uslijed akata nasilja ili terora te prilikom javnih demonstracija i manifestacija odgovara društveno-politička zajednica čiji su organi po važećim propisima bili dužni spriječiti takvu štetu.“

17. Mjerodavni dio Zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 7/1996 – „Izmjene iz 1996“) glasi kako slijedi:

Članak 1.

„U Zakonu o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 53/91, 73/91 i 3/94) članak 180. briše se.“

Članak 2.

„Postupci za naknadu štete pokrenuti po odredbama članka 180. Zakona o obveznim odnosima, prekidaju se.“

Postupci iz stavka 1. ovoga članka nastaviti će se nakon što se donese poseban propis kojim će se urediti odgovornost za štetu nastalu uslijed terorističkih akata.“

18. Mjerodavni dio Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92 i 112/99), glasi kako slijedi:

Članak 212.

“Postupak se prekida:

...

6) kad je to drugim zakonom određeno.”

19. Zakon o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija („Narodne novine“, broj 117/2003 – „Zakon o odgovornosti iz 2003.“) propisuje, *inter*

alia, da će država naknaditi samo štetu nastalu zbog tjelesne povrede, narušenja zdravlja ili smrti. Svu naknadu štete na imovini treba tražiti na temelju Zakona o obnovi. Članak 10. predviđa da će se svi postupci koji su bili prekinuti na temelju Izmjena iz 1996. godine nastaviti.

20. Mjerodavni dio Zakona o obnovi (“Narodne novine”, broj 24/1996, 54/1996, 87/1996 i 57/2000) propisuje, *inter alia*, da će država, pod određenim uvjetima, dodijeliti pomoć pri obnovi vlasnicima imovine (samo stanova i obiteljskih kuća) oštećene tijekom rata. Zahtjeva treba podnijeti nadležnom ministarstvu.
21. Članak 29. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 41/2001 od 7. svibnja 2001.) glasi kako slijedi:

„1. Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.“

22. Mjerodavni dio Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 49/2002 od 3. svibnja 2003. godine – „Zakon o Ustavnom sudu“) glasi kako slijedi:

Članak 63.

„(1) Ustavni sud će pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije no što je iscrpljen pravni put, u slučaju kad o pravima i obvezama stranke ili o sumnji ili optužbi kažnjivog djela nije u razumnom roku odlučio sud

(2) U odluci kojom usvaja ustavnu tužbu ... iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud će nadležnom sudu odrediti rok za donošenje akta kojim će taj sud meritorno odlučiti o pravima i obvezama

(3) U odluci iz stavka 2. ovoga članka Ustavni će sud odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegova ustavnog prava ... Naknada se isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu.“

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

23. Podnositeljica zahtjeva je prigovorila da je donošenje Izmjene iz 1996. godine od strane Sabora povrijedilo njeno pravo na pristup sudu kako je ono propisano člankom 6., stavkom 1. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

24. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

1. Tvrdnje stranaka

25. Vlada je ustvrdila da je Ustavni sud prihvatio ustavnu tužbu podnositeljice zahtjeva, utvrdio povredu njenoga ustavnoga prava na pristup sudu, te joj dosudio naknadu. Kad je to tako, povreda kojoj se prigovara ispravljena je pred domaćim vlastima i podnositeljica zahtjeva je izgubila svoj položaj žrtve.

26. Podnositeljica zahtjeva je ustvrdila da je usprkos odluci Ustavnoga suda od 28. lipnja 2004. godine ona još uvijek „žrtva“ u smislu članka 34. Konvencije. Tvrdila je da Ustavni sud nije odgovorio na njen prigovor glede pristupa sudu, nego samo na njen prigovor protiv duljine postupka. Štoviše, iznos naknade bio je nedostatan i značajno niži od iznosa koje je dosudio Sud u sličnim predmetima (vidi predmet *Kutić v. Croatia*, br. 48778/99, stavak 39., ECHR 2002-II).

2. Ocjena Suda

27. Sud podsjeća da je u predmetu *Tomašić* (vidi predmet *Tomašić v. Croatia*, br. 21753/02, stavci 26.-36., 19. listopada 2006.), utvrdio da je iznos naknade, koji je bio oko 15% od onoga što je Sud općenito dosuđivao u sličnim hrvatskim predmetima, bio očigledno nerazuman. Budući je podnositeljica zahtjeva primila isti iznos u ovome predmetu, Sud ne nalazi razloga odstupiti od svoga zaključka do kojega je došao u predmetu *Tomašić* da u takvim okolnostima podnositelj zahtjeva može još uvijek tvrditi da je „žrtva“ povrede njegovoga ili njezinoga prava na pristup sudu. Stoga prigovor Vlade treba odbiti.
28. Sud nadalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. Konvencije. Isto tako primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba biti proglašen dopuštenim.

B. Osnovanost

29. Sud je često utvrdio povrede prava podnositelja zahtjeva na pristup sudu na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije u predmetima u kojima su se postavljala pitanja slična pitanju u ovome predmetu (vidi naprijed citirani predmet *Kutić v. Croatia* i *Multiplex v. Croatia*, br. 58112/00, 10. srpnja 2003.).
30. Ispitavši sav materijal koji mu je predočen, Sud smatra da Vlada nije dostavila niti jednu činjenicu ili tvrdnju koja bi ga mogla uvjeriti da dođe do drugačijega zaključka u ovome predmetu.
Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

31. Podnositeljica zahtjeva je također prigovorila da joj je donošenjem Izmjene iz 1996. godine od strane Sabora također povrijeđeno i njeno pravo na djelotvorno pravno sredstvo zajamčeno člankom 13. Konvencije koji glasi kako slijedi:

“Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.”

32. Vlada je osporila tu tvrdnju.
33. Sud primjećuje da je ovaj prigovor povezan s prigovorom koji je već ispitan u ovoj presudi, te isto tako treba utvrditi da je nedopušten.
34. Uzimajući u obzir utvrđenje koje se odnosi na članak 6., stavak 1. (vidi stavak 30. ove presude) Sud smatra da nije potrebno ispitati je li u ovome predmetu došlo i do povrede članka 13. budući da su njegovi zahtjevi manje strogi od zahtjeva članka 6., stavka 1., i ovdje su njime obuhvaćeni (vidi, na primjer, predmet *Dražić v. Croatia*, br. 11044/03, stavak 43., 6. listopada 2005.).

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

35. Članak 41. Konvencije propisuje:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

36. Podnositeljica zahtjeva potražuje 10.000 eura (EUR) na ime nematerijalne štete.
37. Vlada smatra da je iznos koje potražuje podnositeljica zahtjeva prekomjeran.
38. Sud ponavlja da kad je podnositelj zahtjeva iskoristio dostupno domaće pravno sredstvo i time ishodio utvrđenje povrede te mu je dosuđena naknada, no ipak može tvrditi da je „žrtva“, iznos koji treba dosuditi na temelju članka 41. može biti manji od iznosa koje je Sud dosuđivao u sličnim predmetima. U tom slučaju podnositelju zahtjeva treba dosuditi razliku između iznosa koji je dobio od Ustavnog suda i iznosa koji ne bi bio smatran očigledno nerazumnim u usporedbi s iznosima koje je dosuđivao Sud (vidi naprijed citirani predmet *Tomašić v. Croatia*, stavak 48.).
39. Sud podsjeća da je Ustavni sud podnositeljici zahtjeva dosudio oko 600 EUR. S obzirom na okolnosti ovoga predmeta, značajke ustavne tužbe kao i činjenicu da je, bez obzira na domaće pravno sredstvo, Sud utvrdio povredu, Sud smatra, presuđujući na pravičnoj osnovi, da podnositeljici zahtjeva treba dosuditi 1.200 EUR na ime nematerijalne štete, uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati na taj iznos.

B. Troškovi i izdaci

40. Podnositeljica zahtjeva također potražuje 3.000 hrvatskih kuna (HRK) na ime troškova i izdataka nastalih pred Sudom. Međutim, nije dostavila troškovnik za svoj zahtjev niti bilo kakve mjerodavne dokumente u potporu toga zahtjeva, iako je bila pozvana da to učini.
41. Vlada je osporila taj zahtjev.
42. Sud primjećuje da podnositeljica zahtjeva nije zadovoljila zahtjeve navedene u Pravilu 60., stavku 2. Poslovnika Suda. U se takvim okolnostima s toga naslova ne dosuđuje ništa (Pravilo 60., stavak 3.).

C. Zatezna kamata

43. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* zahtjev dopuštenim;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
3. *presuđuje* da nema potrebe ispitati prigovor na temelju članak 13. Konvencije;
4. *presuđuje*

(a) da tužena država podnositeljici zahtjeva treba, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti iznos od 1.200 EUR (tisuću dvjesto eura) na ime nematerijalne štete koji treba pretvoriti u nacionalnu valutu tužene države prema tečaju važećem na dan namirenja, uz sve poreze koje bude trebalo zaračunati;

(b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedeni iznos plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećana za tri postotna boda;

4. odbija ostatak zahtjeva podnositeljice zahtjeva za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 3. svibnja 2007. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren NIELSEN
tajnik Odjela

Christos ROZAKIS
Predsjednik